

Sygn. akt I Ca 617/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący Sędzia Katarzyna Powalska

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2023 roku w Sieradzu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko A. K.

o alimenty

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli

z dnia 2 listopada 2022 roku, sygn. akt III RC 44/22

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1,2 w ten sposób, że zasądzoną w punkcie 1 wysokość alimentów podwyższa z kwoty po 500 złotych miesięcznie do kwoty po 700 (siedemset) złotych miesięcznie, nie zmieniając warunków jej płatności;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu w postępowaniu apelacyjnym;

IV. przyznaje adwokatowi T. K. 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, które nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli.

Sygn. akt I Ca 617/22

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli wydanym w sprawie III RC 44/22 zasądzono od pozwanego A. K. na rzecz małoletniej córki M. B. (1) – K. urodzonej w dniu (...) w S., alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie, poczynając od dnia 20 kwietnia 2022 r., płatne do rąk matki uprawnionej M. B. (2), do dnia 10. każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności (pkt 1. wyroku) i oddalono powództwo w pozostałej części (pkt 2. wyroku). Ponadto nie obciążono małoletniej powódki kosztami procesu od oddalonej części powództwa (pkt 3. wyroku) i zasądzono od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli na rzecz adw. T. K. 2.952,00 zł brutto tytułem pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu (pkt 4. wyroku), zasądzono od A. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli 400,00 zł tytułem

opłaty sądowej i nie obciążono go pozostałymi kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa adwokackiego strony powodowej (pkt 5. wyroku) oraz nadano w pkt. 1 wyrokowi natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy rozpoznając niniejszą sprawę doszedł do przekonania, że usprawiedliwione potrzeby małoletniej M. K. nie odbiegają od przeciętnych usprawiedliwionych potrzeb dzieci w jej wieku. Zwrócił przy tym uwagę, że znaczną część wydatków na jej utrzymanie stanowią nieobowiązkowe zajęcia dodatkowe, bardzo kosztowne, którymi obciążenie ojca może przekraczać jego możliwości zarobkowe. W zakresie owych możliwości zarobkowych Sąd I instancji stwierdził, że z uwagi na chorobę oraz konieczność leczenia A. K., jego możliwości zarobkowe są mniejsze aniżeli przeciętnych, zdrowych mężczyzn w jego wieku. Tymczasem, Sąd zauważył, że M. B. (2) nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału zarobkowego.

Apelację od tego wyroku wywiódł pełnomocnik przedstawicielki ustawowej małoletniej, zaskarżając go w części, tj. co do punktu 1 i 2 wyroku w zakresie dotyczącym ustalenia należnych od A. K. alimentów na rzecz M. K. w kwocie po 500 zł miesięcznie zamiast w kwocie po 1000 zł miesięcznie i oddalenia powództwa w pozostałym zakresie. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na wynik rozstrzygnięcia, tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, powzięcia błędnych ustaleń faktycznych skutkujących apriorycznym ustaleniem alimentów od pozwanego na rzecz M. K. w wysokości 500 zł miesięcznie,

b) art. 327¹ § 1 k.p.c. – poprzez niewskazanie w treści uzasadnienia wyroku dowodów, na których Sąd się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej zasądając alimenty w kwocie 500,00 zł;

2. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 135 § 2 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy M. B. (2) swój obowiązek alimentacyjny polegający na osobistych staraniach o wychowanie i utrzymanie małoletniej córki stron realizuje w pełnym zakresie.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 – poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniej M. K. alimentów w kwocie po 1.000,00 zł miesięcznie płatnych do rąk matki dziecka – M. B. (2) do dnia 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu, wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację, pełnomocnik strony pozwanej wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz przyznanie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, których pozwany nie uiścił i nie miał obowiązku uiścić.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie jedynie w części.

Wbrew zarzutom zawartym w apelacji powoda, a dotyczącym naruszenia prawa procesowego – art. 233 § 1 k.p.c., należy stwierdzić, że Sąd pierwszej instancji w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a na jego podstawie poczynił adekwatne do treści materiału dowodowego ustalenia faktyczne. Ustalenia te co do zasady Sąd Odwoławczy przyjmuje za własne, nie znajdując potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania. Dla skutecznego postawienia takiego zarzutu konieczne jest zarazem wykazanie, które dowody Sąd ocenił dowolnie i jakie, sprzeczne z zasadami logiki, wnioski, wywiódł ze zgromadzonego materiału procesowego. Tymczasem strona apelująca, ani w zarzutach, ani w uzasadnieniu apelacji nie przedstawiła żadnych konkretnych zarzutów dotyczących

ustaleń Sądu, poprzestając na przedstawieniu swojej wersji wydarzeń, w pełnym oderwaniu od zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji. Warto przy tym zauważyć, że szczególnie istotną rolę w ocenie materiału dowodowego w sprawach z płaszczyzny alimentacji rodziców na rzecz małoletnich dzieci pełni doświadczenie życiowe sądu.

Słusznie wskazał Sąd Rejonowy, że małoletnia M. K. jest zdrowym, niewymagającym szczególnych nakładów finansowych dzieckiem. Spojrzenie na twierdzenia strony powodowej właśnie przez pryzmat doświadczenia życiowego, uwzględniając warunki społeczne w jakich funkcjonują strony oraz warunki ogólnopolskie nie daje podstaw do przyjęcia, że wskazywana przez stronę powodową 2.500,00 zł jako kwota miesięcznych kosztów utrzymania M. odpowiada usprawiedliwionym potrzebom powódki. Nawet jeśli jakimś sposobem matka powódki rzeczywiście czyni takie wydatki miesięczne na córkę, nie świadczy to jeszcze o uznaniu tych wydatków za usprawiedliwione z punktu widzenia jej normalnego utrzymania. Podkreślenia wymaga, że w procesie o alimenty nie jest istotne ustalenie wysokości rzeczywistych środków wydatkowanych na utrzymanie uprawnionego (dziecka), a jedynie tych, które należy uznać za kwoty wydatkowane na potrzeby o charakterze usprawiedliwionym. Rację ma strona powodowa przywołując zasadę prawa dziecka do równej stopy życiowej z jego rodzicami, ale to nie oznacza windowania kosztów utrzymania małoletniego ponad zakres wynikający z poziomu jego usprawiedliwionych potrzeb. Działając zgodnie, rodzice małoletniego mogą zaspakajać jego najróżniejsze potrzeby i zachcianki. Jednakże jeśli dochodzi do nałożenia na jedno z rodziców przymusowego finansowania (do czego sprowadza się określenie obowiązku alimentacyjnego w drodze wyroku) w grę wchodzi w ramach owej zasady jedynie zakres potrzeb usprawiedliwionych. Trzymanie się ścisłego, matematycznego oszacowania kosztów utrzymania małoletniej byłoby skrajnie niezyciowe. Po pierwsze bowiem nie każdego miesiąca wydatki na utrzymanie dziecka plasują się na takim samym poziomie, po drugie zaś – tak określona kwota może doświadczać znacznej modyfikacji z uwagi na zauważalne w całym kraju zjawisko inflacji i wzrostu cen. Ta druga okoliczność była również brana pod uwagę przez Sąd Okręgowy przy wydaniu orzeczenia modyfikującego rozstrzygnięcie pierwszej instancji w kierunku postulowanym przez skarżącego. Wysokość świadczenia alimentacyjnego jest jednocześnie skorelowana z możliwościami zarobkowymi zobowiązanego do alimentacji i tego aspektu Sąd w żaden sposób nie pomija.

Zupełnie zatem chybiony jest zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. polegający na rzekomym dokonaniu przez Sąd dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego skutkującej ustaleniem zaniżonych kosztów utrzymania M.. Tym samym, stan faktyczny ustalony w niniejszej sprawie jest co do zasady ustalony niewadliwie. W ocenie Sądu Okręgowego jedynie ocena prawna tak ustalonego stanu faktycznego winna zmierzać w nieco innym kierunku, czego wyrazem jest częściowa modyfikacja rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, wyrażona w punkcie I. wyroku Sądu Okręgowego.

Rodzice obowiązani są bowiem do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania (art. 133 k.r.o.). Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.). Wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego. Bezspornym jest zatem, że na A. K. i M. B. (2) spoczywa obowiązek alimentacyjny względem ich córki. Ponieważ M. przebywa pod stałą pieczęcią matki, obowiązek alimentacyjny ciążyący na pozwanym wyraża się w większym stopniu w świadczeniu pieniężnym na rzecz małoletniej, do rąk matki, sprawującej opiekę nad M. przez większość czasu.

Sąd Okręgowy – podobnie jak Sąd Rejonowy – podziela argumentację powódki, że małoletnia jest w wieku intensywnego wzrostu i uczęszcza na zajęcia dodatkowe mogące zaowocować w przyszłości. Sąd tych okoliczności nie deprecjonuje, jednakże uważny rodzic musi czuwać, aby chęć poszerzenia horyzontów dziecka nie wiązała się ze swoistym życiem ponad stan. Możliwe jest bowiem, że rodziców małoletniej M. najzwyczajniej nie stać na dodatkowe aktywności, na które jest zapisana małoletnia. Oczekiwanie, że drugi z rodziców – w tym przypadku ojciec –

będzie pokrywał każde z dodatkowych zajęć, nie ma uzasadnienia ani w przepisach prawa określających obowiązek alimentacyjny, ani w ustalonych zwyczajach. Z tych względów niezasadna była apelacja strony powodowej postulująca podwyższenie zasądzonego świadczenia do kwot po 1.000,00 zł miesięcznie.

Niemniej jednak, Sąd Okręgowy podziela część argumentacji wskazywaną przez stronę skarżącą, co skutkować musi pewną modyfikacją zaskarżonego orzeczenia i podniesienia wysokości zasądzonych alimentów.

Warto zauważyć, że w niniejszej sprawie dysproporcja obecności drugiego rodzica w życiu małoletniej M. jest znacznie większa, aniżeli w innych tego typu sprawach. A. K. nie sprawuje osobistej pieczy nad M., kontaktuje się z nią bardzo rzadko. W tym czasie nie może zatem chociażby częściowo bezpośrednio zaspokajać potrzeb małoletniej. Ma to związek z jego chorobą, na którą zresztą powołuje się matka małoletniej argumentując, że niewskazany jest kontakt ojca z córką. Sąd Okręgowy w niniejszym postępowaniu nie rozstrzyga kwestii kontaktów ojca z córką, niemniej jednak bezsprzecznym jest, że na ten moment tej osobistej styczności M. z A. K. nie ma. Zatem ciężący na nim obowiązek alimentacyjny pozwany realizować może – póki co – wyłącznie łożąc pieniądze na utrzymanie córki. Warto przy tym podnieść, że – jak zauważył Sąd Rejonowy – pozwany aktywnie zabiegał i brał udział w postępowaniu mającym na celu ustalenie jego ojcostwa M. B. (1). Ostatecznie prawomocnym orzeczeniem sądu jego ojcostwo zostało ustalone, z czym wiążą się określone prawa i obowiązki A. K.. Jednym z tych obowiązków – co oczywiste – jest obowiązek alimentacyjny względem córki, któremu powinien teraz sprostać. Zgromadzony materiał dowodowy nie dostarcza informacji, które wskazywałyby na to, że schorzenia pozwanego całkowicie uniemożliwiają mu pracę lub zaburzają codzienne funkcjonowanie, pozbawiając go możliwości zarobkowych. Owszem, są to możliwości mniejsze aniżeli u przeciętnego mężczyzny w jego wieku (na co zwrócił uwagę Sąd Rejonowy) jednak może on pracować na pełen etat i uzyskiwać comiesięczne wynagrodzenie w okolicach co najmniej 2.300,00 zł. Również jego sytuacja życiowa – wsparcie rodziny – przemawia za tym, że posiada on możliwości zarobkowe na poziomie, który daje możliwości łożenia na córkę kwot wyższych, aniżeli 500,00 zł miesięcznie. Warto zauważyć, że dostrzegalny w ostatnim czasie wzrost cen oraz wiek małoletniej (która lada moment rozpocznie naukę szkolną) uzasadnia podwyższenie orzeczonych alimentów. Zdaniem Sądu Okręgowego, rozsądną kwotą, uwzględniającą zarówno możliwości pozwanego jak i potrzeby małoletniej, będzie kwota 700,00 zł.

Z uwagi na te okoliczności, Sąd uznając w tej części apelację za zasadną – zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzone tytułem alimentów kwoty po 500,00 zł miesięcznie podwyższył do wysokości po 700,00 zł miesięcznie, nie zmieniając pozostałych warunków płatności, o czym orzeczono w punkcie I. wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i zarazem oddalono apelację w pozostałej części – o czym orzeczono w punkcie II. wyroku.

Z uwagi na fakt, że strony w postępowaniu odwoławczym wygrały i przegrały sprawę w zbliżonej części, Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. wzajemnie zniósł między stronami koszty procesu w postępowaniu apelacyjnym, o czym orzeczono w punkcie III. wyroku.

Ponieważ pozwany był reprezentowany przed Sądem II instancji przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego mu z urzędu, w punkcie IV. wyroku przyznano adwokatowi T. K. 738,00 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, które nakazano wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Sieradzu. Wysokość wynagrodzenia adwokata z urzędu ustalono w oparciu o § 8 pkt 4 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, podwyższając wynagrodzenie o wysokość podatku od towarów i usług – w myśl § 4 ust. 3 tegoż rozporządzenia.